جهان انرژی

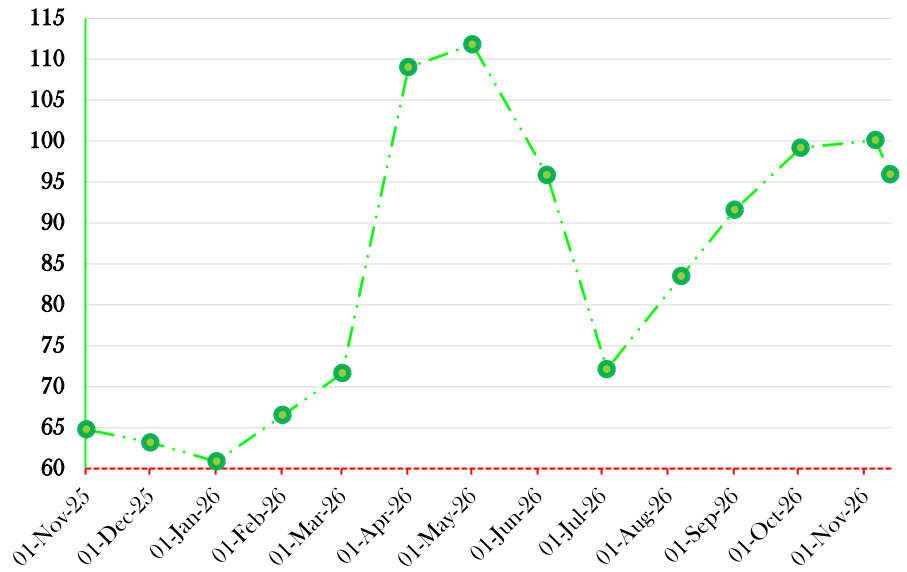
دانشکده مهندسی انرژی دانشگاه صنعتی شریف

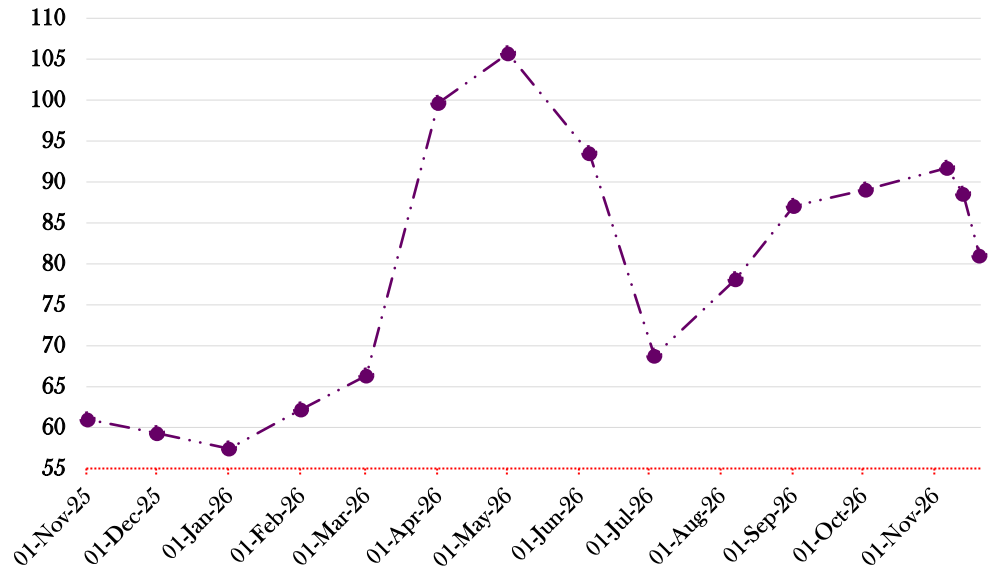
۳۰ آبان ۱۴۰۵

پایش بازار نفت

جهت مشاهده قیمت لحظه‌ای نفت بر این نوشته بزنید

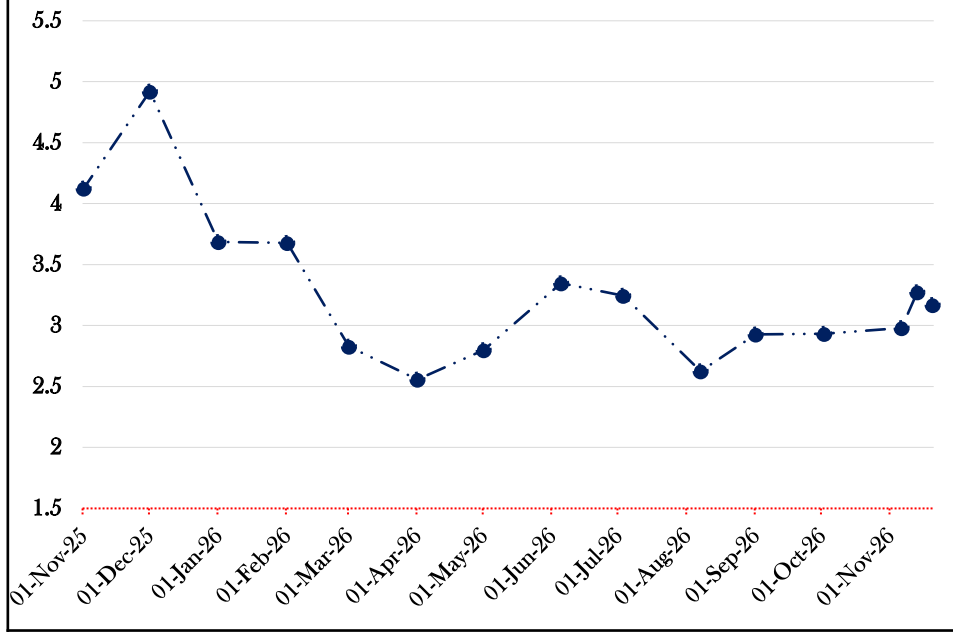
Brent Crude Oil ($/barrel)		WTI Crude Oil ($/barrel)	
11/13/2026	11/20/2026	11/13/2026	11/20/2026
95.93	90.29	88.55	80.99

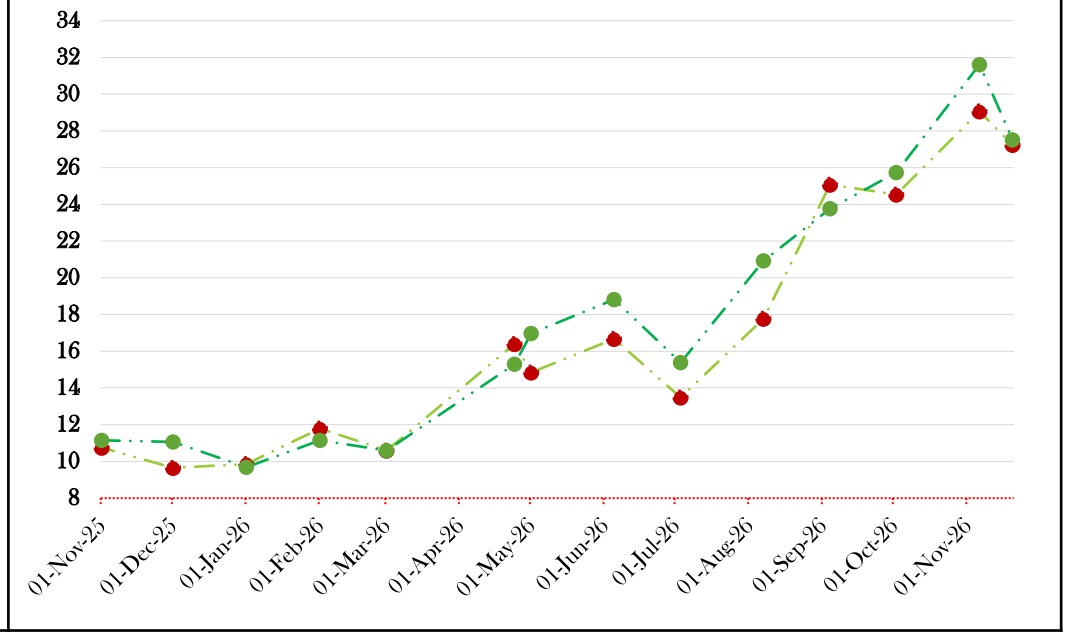

پایش بازار گاز طبیعی

Henry Hub Natural Gas ($/MMBtu)		Europe & Asia Natural Gas ($/MMBtu)	
11/13/2026	11/20/2026	11/13/2026	11/20/2026
3.275	3.170	28.24 31.33	27.22 27.52

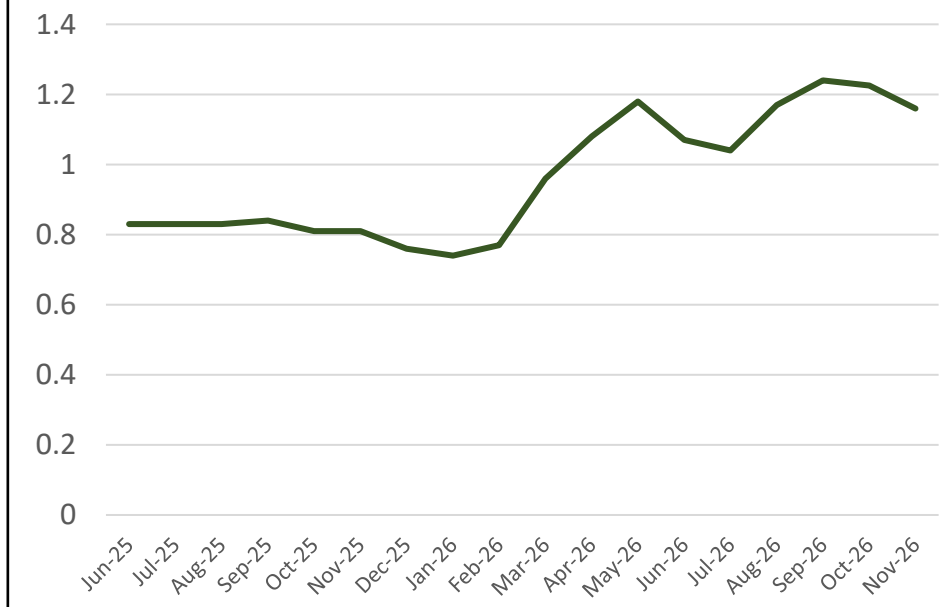

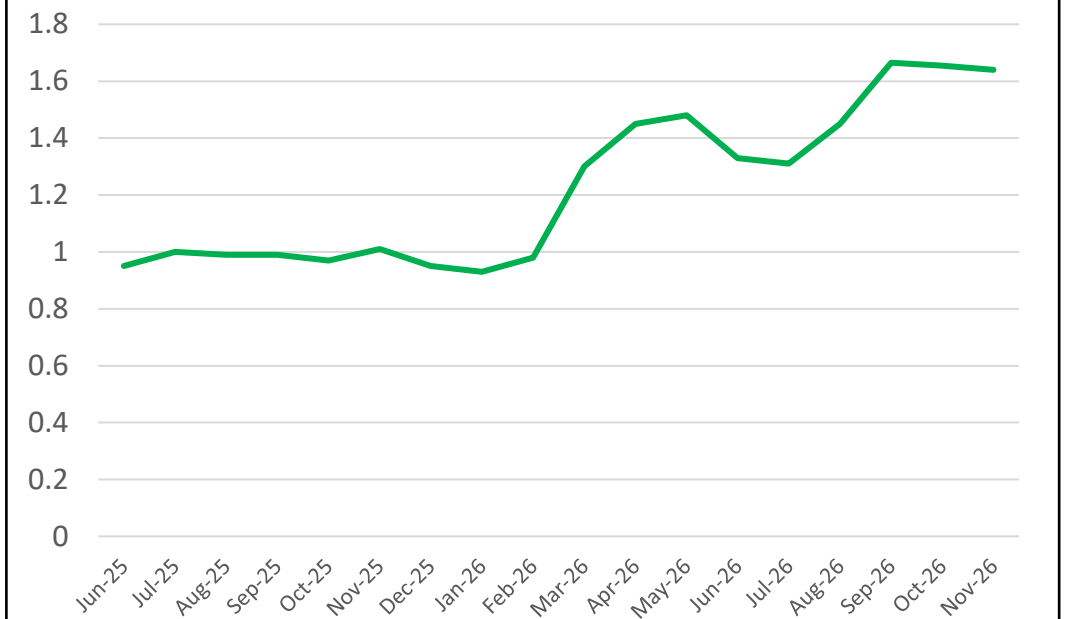
جهت مشاهده قیمت لحظه‌ای گاز بر این نوشته بزنید

پایش بازار محصولات پالایشی*

*قیمت‌های آمریکا

Gasoline ($/Liter)		Diesel ($/Liter)	
10/2026	11/2026	10/2026	11/2026
1.23	1.16	1.66	1.64

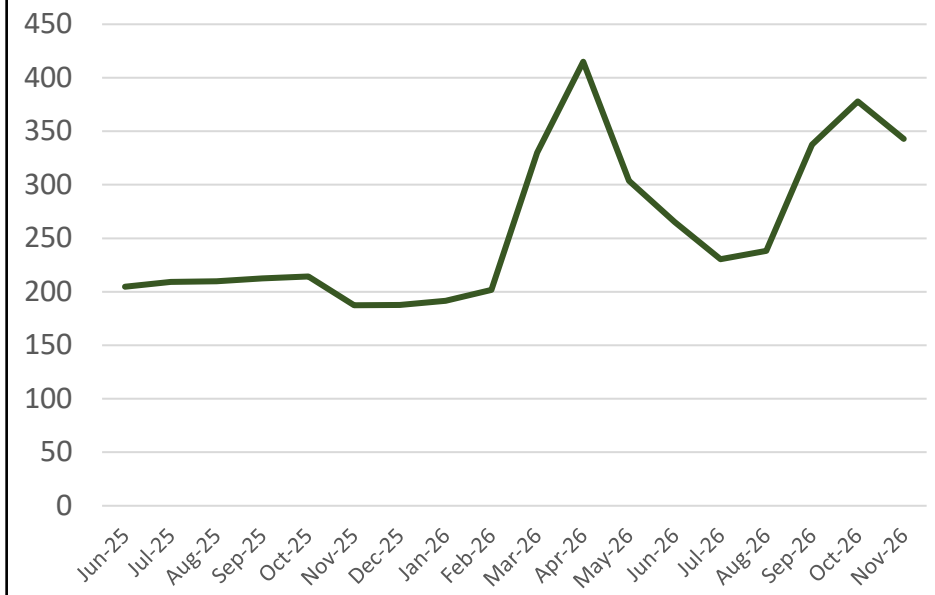

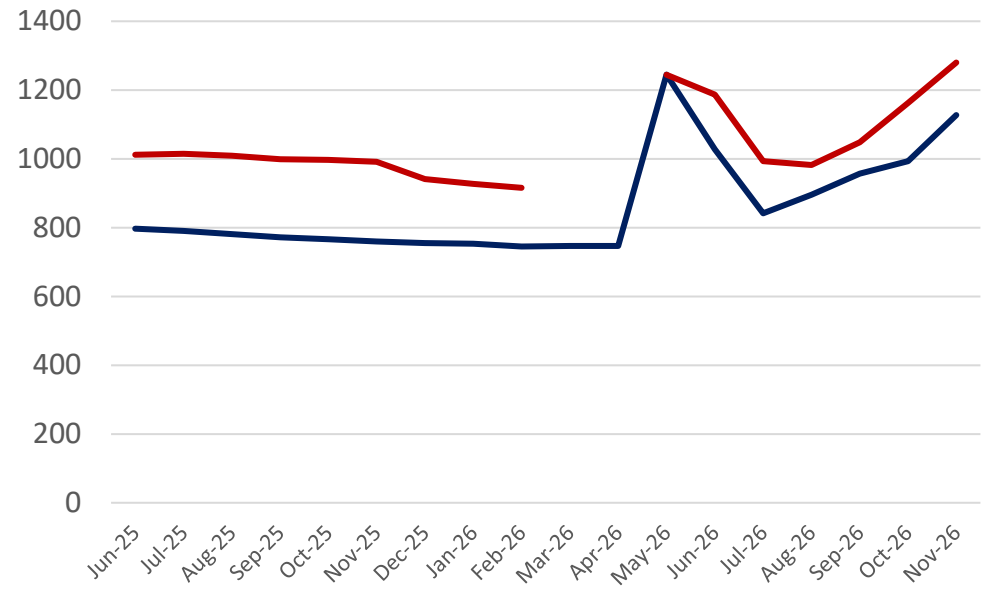

Source: NPC & VCMstudy Analytics

پایش بازار محصولات پتروشیمی(۱)

Methanol ($/T)		Polyethylene (HDPE) & Polypropylene ($/T)	
1/11/2026	8/11/2026	1/11/2026	8/11/2026
343	335	1127	1206
		1280	1292

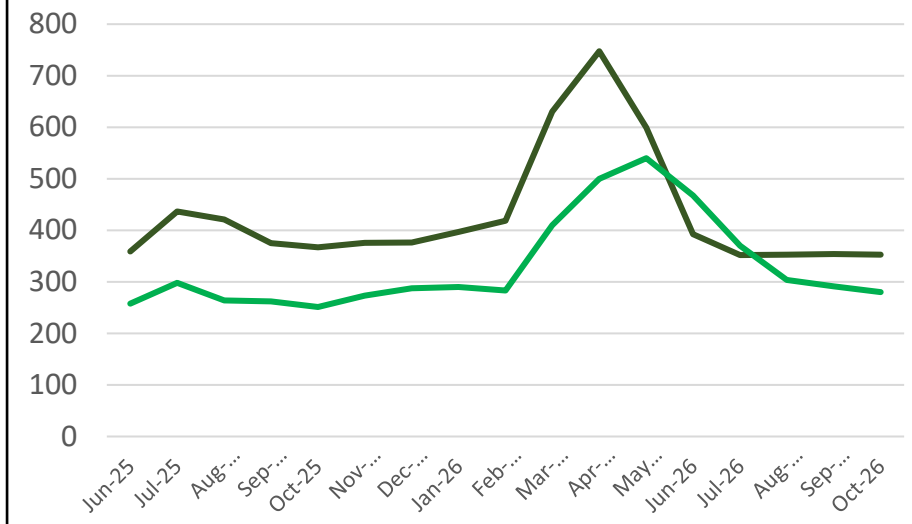

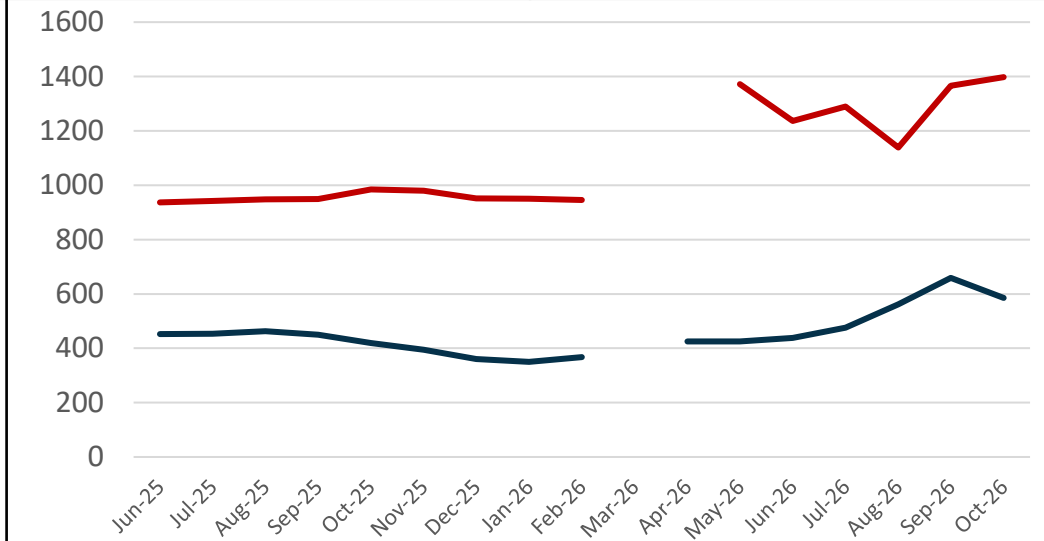

Source: NPC & VCMstudy Analytics

پایش بازار محصولات پتروشیمی(۲)

Granular Urea & Ammonia ($/T)		Mono Ethylene Glycol & Polyethylene terephthalate (PET) ($/T)	
1/11/2026	8/11/2026	1/11/2026	8/11/2026
355	355	578	572
280	280	1474	1454

Source: NPC & VCMstudy Analytics

توجه: نایوستگی نمودار به علت فقدان داده‌های قابل اتکاست.

پویایی‌های بازار: نفت خام

- **در روزهای گذشته قیمت نفت خام مجددا با افزایش روبرو شد:**
  - نفت خام برنت که در شنبه گذشته به قیمت ۹۶.۱۱ دلار هر بشکه معامله شده بود، امروز به بهای ۹۲.۵۷ دلار در بورس اروپایی لندن خرید و فروش شد.
  - نفت خام وست‌تگزاس اینترمدییت که شنبه گذشته ۸۸.۵۷ دلار در هر بشکه در بازار کاشینگ اوکلاهما عرضه می‌گشت به بهای ۸۳.۹۸ دلار امروز معامله گردید.
- **هر دو شاخص نفت خام بازار با کاهش فوق العاده حدود ۲۵ درصد در ماه نوامبر روبرو بوده اند.**
  - ملاقات سه جانبه رهبران کشورهای روسیه، چین، و ایالات متحده آمریکا در شهر شن‌جن در هفته گذشته دارای تاثیرات متعدد در روابط بین‌الملل، اقتصاد سیاسی بین‌المللی و از جمله بازار نفت خام و گاز طبیعی است.
  - تاثیر این اجلاس بر قیمت های نفت خام کمتر بوده اما بهرحال نفت خام‌های شاخص به تدریج وارد کریدور ۸۰ دلار هر بشکه می‌گردند.
  - در بازار فرآورده کاهش بهای محصولات نفتی و گازی بیشتر بود، از جمله قیمت دیزل در اروپا ۱.۵ درصد پایین آمد.
  - در عین حال عبور نفت خام و گاز طبیعی فشرده شده (ال ان جی) از منطقه خلیج فارس تقریبا به اندازه قبل از شروع جنگ اسرائیل و آمریکا علیه ایران در فوریه ۲۰۲۶ منهای صادرات نفت خام ایران در جریان است.
  - آژانس بین المللی انرژی عقیده دارد که در حال حاضر بازار انرژی با اضافه عرضه نفت خام به اندازه ۲ میلیون بشکه در روز روبروست.
  - اکثر کشورهای جهان در حال بررسی داده و سیاست گذاری برای کم کردن مقدار مصرف حاملهای هیدروکربوری خود و کاهش وابستگی به انرژی‌های فسیلی هستند.

پویایی‌های بازار: گاز طبیعی

- **بهای گاز طبیعی در هنری هاب که در هفته گذشته به ۳.۲۶ دلار به ازای هر یک میلیون واحد حرارتی انگلیسی (بی‌تی‌یو) رسیده بود، صبح امروز به ۳.۴۱ دلار به ازای هر میلیون بی‌تی‌یو افزایش یافت.**
  - گاز طبیعی از جمله گاز طبیعی مایع شده (ال‌ان‌جی) در هنری هاب در آمریکای شمالی با افزاش ۵ درصدی روبرو بوده است.
  - از جمله قیمت گاز طبیعی فشرده شده در بندر رتردام هلند به ۲۷.۲۲ دلار کاهش و در ساحل کره و ژاپن به ۲۷.۵۲ دلار بر بی‌تی‌یو افزایش یافت.
  - مقدار گاز در قیمت‌های اعلام شده همه با هم مساوی است، اما ملاحظه می‌شود که قیمت‌ها در نقاط مختلف جهان تا چه اندازه با هم متفاوت است.
  - حملات اوکراین علیه تاسیسات نفت و گاز روسیه ظرفیت پالایش پالایشگاه‌های روسیه را کاهش داده است. این کشور دارای ظرفیت ۵ میلیون بشکه در روز در سال گذشته و ۴.۳ میلیون بشکه در روز در اکتبر سال جاری و اکنون ۳.۵ میلیون بشکه در روز است.
  - چین در پس از بحران هرمز واردات نفت خود را از ۱۲.۴ میلیون بشکه در روز به ۷ میلیون بشکه در روز کاهش داده است.
  - در ماه جاری، پالایشگاه های آمریکایی مقدار ۱۶.۹ میلیون بشکه نفت در روز تصفیه کرده اند.

پویایی‌های بازار: محصولات پتروشیمی و پالایشی (۱)

- **بنزین از ۱٫۱۸ به ۱٫۱۶ دلار بر لیتر رسید.**
  - AAA در گزارش خود ، افت قیمت نفت خام، کاهش فصلی تقاضا و عرضه بنزین زمستانی با هزینه تولید کمتر را عوامل کاهش قیمت جایگاه‌ها معرفی کرد.
- **گازوئیل از ۱٫۶۶ به ۱٫۶۲ دلار بر لیتر رسید.**
  - در هفته منتهی به ۶ نوامبر، موجودی فرآورده‌های میان‌تقطیر آمریکا ۴٫۱ میلیون بشکه افزایش یافت و شاخص عرضه به بازار داخلی این فرآورده‌ها، که به‌عنوان نماگر تقاضا استفاده می‌شود، حدود یک میلیون بشکه در روز کاهش پیدا کرد.
  - این دو تغییر، همراه با افت نفت خام، با کاهش قیمت گازوئیل هم‌جهت بودند.
- **متانول با افت ۲ درصدی همراه بود.**
  - طبق گزارش ECHEMI، قیمت متانول در بنادر شرق چین از ۳۰ اکتبر تا ۶ نوامبر از ۳٬۹۰۵ به حدود ۳٬۷۶۰ یوان بر تن رسید و ۳٫۷۱ درصد افت کرد.
  - افزایش ورود محموله‌های وارداتی و خرید محدود صنایع پایین‌دست باعث افزایش موجودی و افت قیمت شد.
- **پلی‌اتیلن سنگین با ۷ درصد بیشترین رشد هفتگی میان محصولات بررسی شده را تجربه کرده است.**
- **پلی‌پروپیلن افزایش حدود ۱ درصدی را تجربه کرد.**

پویایی‌های بازار: محصولات پتروشیمی و پالایشی (۲)

- **قیمت اوره گرانوله همچنان در ۳۵۵ دلار بر تن ثابت ماند.**
  - بازار در انتظار برای مناقصه بعدی هند قرار دارد.
  - بنابراین در بازارهایی که خریداران منتظر روشن‌شدن نتیجه خرید هند بودند، معاملات کم‌تحرک ماند.
- قیمت آمونیاک در ۲۸۰ دلار بر تن ثابت ماند
  - این وضعیت در شرایطی رخ که افت قیمت گاز اروپا تا ۶ نوامبر بخشی از فشار هزینه تولید را کاهش داد، اما به گزارش NitrogenSignal، تأمین محموله‌های جایگزین آمونیاک همچنان گران بود.
  - گزارش Nutrien نیز تداوم توقف تولید در مجتمع ترینیداد را تأیید کرد.
- **کاهش ۱ درصدی قیمت مونو اتیلن گلایکول در شرایط افت قیمت نفت رخ داده است.**
  - نرخ بهره‌برداری واحدهای MEG چین به حدود ۷۲ درصد کاهش یافت و برخی تولیدکنندگان پلی‌استر در قیمت‌های پایین‌تر خرید کردند.
- **قیمت پلی‌اتیلن ترفتالات نیز افت ۱ درصدی را ثبت کرد.**
  - هم‌زمان با افت نفت، قرارداد دسامبر PET بطری در ژنگژو ۶،۰۲ درصد کاهش یافت و بیشتر تولیدکنندگان چینی پیشنهادهای فروش خود را پایین آوردند.
  - CommoPlast گزارش کرد که تعمیرات واحدها و محدودیت عرضه فوری، از پیشنهادهای صادراتی چین حمایت کرده است.

عوامل فزاینده قیمت

- **درگیری های بین امریکا و ایران در خلیج فارس در هفته اخیر ادامه یافت**
  - همزمان با حملات امریکا به جزیره قشم، ایران نیز به پایگاه نظامی امریکا در بحرین حمله پهبادی کرده است.
  - سپاه پاسداران ایران ۱۶ نوامبر اعلام کرد مین به دو نفتکش در تنگه هرمز خورده و شش نفتکش دیگر در حوادث مشابه روز یکشنبه و دوشنبه سوخته‌اند.
  - حملات ایران به پایگاه‌های آمریکا و تهدید نفتکش‌ها هم ادامه یافت و مانع از افت بیشتر قیمت‌ها شد.
- **تنگنای ادامه‌دار در بازار فرآورده‌ها**
  - آژانس بین‌المللی انرژی (IEA) اعلام کرد صادرات فرآورده‌های نفتی و گاز مایع خلیج‌فارس هنوز حدود نصف سطح پیش از جنگ است و قیمت‌های بالای سوخت تقاضا را سرکوب می‌کند.
- **شکست مذاکرات و محاصره آمریکا بر صادرات ایران**
  - مذاکرات متناوب آمریکا و ایران هنوز به نتیجه نرسیده و برنت امسال بیش از ٪۵۰ بالا رفته است.
  - محاصره آمریکا صادرات ایران را محدود کرده و IEA پیش‌بینی رشد عرضه ۲۰۲۷ را ۱.۱ میلیون بشکه در روز کاهش داد.

عوامل کاهنده قیمت

- **پیام دیپلماتیک ایران و محافظه‌کاری ترامپ**
  - مسعود پزشکیان گفت ایران به صورت «جدی» به دنبال خروج از وضعیت «نه جنگ، نه صلح» از راه دیپلماسی است.
  - تمایل نداشتن ترامپ به دستور حمله گسترده پس از پیروزی دموکرات‌ها و تعهد او به پایان دادن به جنگ هم سقفی برای قیمت‌ها ایجاد کرد.
- **فرار از ریسک و ترس از افزایش نرخ بهره**
  - ۱۷ و ۱۸ نوامبر برنت زیر ۹۳ دلار رفت، چون معامله‌گران سود برداشتند و با انتظار افزایش احتمالی نرخ بهره به دارایی‌های امن پناه بردند.
  - Energy Aspects گفت فروش حتی اندک مدل‌های معامله‌گر هوشمند هم قیمت‌ها را پایین آورده، چون سرمایه‌گذاران اختیاری فرار کرده‌اند.
  - گلدمن ساکس نیز خطر مازاد عرضه در سال آینده را مطرح کرد.

کاپ ۳۱ در پایان هفته نخست؛ از وعده اجرا تا آزمون تأمین مالی، انرژی و عدالت (۱)

- **آنتالیا در وقت اضافه؛ توافق سیاسی همچنان ناتمام**
  - کاپ ۳۱ با وجود پایان موعد رسمی در ۲۰ نوامبر، هنوز به توافق سیاسی نهایی نرسیده است.
  - مهم‌ترین مانع، اختلاف کشورها بر سر اشاره صریح به گذار از سوخت‌های فسیلی و همچنین تأمین مالی اقلیم است.
  - حذف اشاره به سوخت‌های فسیلی از پیش‌نویس ۱۹ نوامبر با اعتراض کشورهای آسیب‌پذیر و اروپایی روبه‌رو شد و مذاکرات را به روزهای بعد کشاند.
- **هدف ۱.۵ درجه؛ پذیرش واقعیت عبور موقت از آستانه گرمایش**
  - یکی از تحولات مهم اجلاس، ورود صریح احتمال عبور از آستانه ۱.۵ درجه به پیش‌نویس تصمیم پوششی بود.
  - متن بر محدودکردن اندازه و مدت این عبور و بازگشت سریع به زیر این آستانه تأکید دارد.
  - این رویکرد اهمیت اقداماتی مانند کاهش سریع متان، سازگاری، هشدار زودهنگام و مدیریت خسارات اقلیمی را افزایش می‌دهد.

کاپ ۳۱ در پایان هفته نخست؛ از وعده اجرا تا آزمون تأمین مالی، انرژی و عدالت (۲)

- **برقی‌سازی، ساختمان و تأمین مالی؛ دستاوردهای مسیر اجرایی**
  - با وجود توقف مذاکرات سیاسی، برنامه اقدام اجلاس در حوزه‌هایی مانند برقی‌سازی، شبکه برق، کاهش متان و بهره‌وری ساختمان پیشرفت کرد.
  - از جمله اهداف مطرح‌شده، افزایش سهم برق در مصرف نهایی انرژی جهان به ۳۵ درصد تا ۲۰۳۵ و کاهش حداقل ۲۵ درصدی شدت انرژی عملیاتی ساختمان‌ها تا همین سال است.
  - پروژه آب عقبه–امان در کشور اردن با ساختار مالی حدود ۶.۷ میلیارد دلاری، نمونه‌ای از تبدیل اهداف اقلیمی به پروژه‌های اجرایی و سرمایه‌پذیر بود.
- **درس آنتالیا برای ایران؛ تبدیل مسائل داخلی به پروژه‌های سرمایه‌پذیر**
  - برای ایران، متان و فلرینگ، بهینه‌سازی مصرف انرژی ساختمان‌ها، ناترازی انرژی، و زیرساخت‌های آب و برق از مهم‌ترین حوزه‌های قابل پیگیری هستند.
  - تا زمان تنظیم گزارش، تعهد ملی جدید و الزام‌آوری از سوی ایران اعلام نشده است.
  - تجربه آنتالیا نشان می‌دهد تحقق فرصت‌های اقلیمی به تعریف پروژه‌هایی با خط مبنا، هزینه مشخص، اثر قابل اندازه‌گیری، مسئول اجرایی و ساختار تأمین مالی نیاز دارد.

کاپ ۳۱ در پایان هفته نخست؛ از وعده اجرا تا آزمون تأمین مالی، انرژی و عدالت (۳)

موضوع	آنچه در پیش‌نویس ۱۹نوامبر آمده	اهمیت
برقی‌سازی	افزایش سهم برق در مصرف نهایی انرژی جهان به ۳۵ درصد تا ۲۰۳۵، همراه با شبکه، ذخیره‌سازی و انعطاف‌پذیری	یکی از معدود اهداف کمی جدیدی است که از برنامه اقدام وارد متن تصمیم پوششی شده است
ساختمان	استقبال از پیمان آنتالیا و هدف داوطلبانه کاهش حداقل ۲۵درصد شدت انرژی عملیاتی موجودی ساختمان تا ۲۰۳۵نسبت به سال ۲۰۲۰	پیوند مستقیم میان بهره‌وری، امنیت انرژی و کاهش انتشار.
متان و گازهای غیر کربن دی اکسید	تسریع کاهش متان و سایر گازهای غیر کربن دی اکسید با راهکارهای عملی و کم‌هزینه.	اقدامی با اثر سریع‌تر بر اوج گرمایش؛ برای ایران به‌ویژه در فلرینگ، نشت و پسماند مهم است
سازگاری و مالیه	تأکید بر دست‌کم سه‌برابرکردن مالی سازگاری تا ۲۰۳۵و پیشنهاد نقشه راه آنتالیا–آدیس‌آبابا برای منابع قابل پیش‌بینی و مقیاس‌پذیر	تمرکز از «حجم پول» به «دسترسی، هزینه سرمایه و قابلیت اجرای پروژه» نیز منتقل شده است
هشدار زودهنگام	تکرار هدف پوشش جهانی هشدارهای زودهنگام تا ۲۰۲۷	نمونه‌ای از اقدام سازگاری با بازده مستقیم در کاهش خسارت انسانی
حذف کربن و CCUS	تأکید بر اینکه حذف کربن باید مکمل کاهش عمیق انتشار باشد؛ هم‌زمان گزینه‌هایی برای توسعه CCUS تا ۲۰۳۵در متن باز مانده است	یکی از موضوعات مناقشه‌برانگیز، چون برخی کشورها آن را ابزار بخش‌های سخت‌کاهش و برخی آن را خطر تعویق کاهش فسیلی می‌دانند
برنامه اقدام جهانی	پیشنهاد تعیین نقاط تماس داوطلبانه برای اجرای NDC/NAPو پیوند بهتر دولت‌ها با قهرمانان اقلیم و برنامه اقدام	نشانه تلاش برای نهادی‌ترکردن پیوند میان مذاکرات رسمی و اجرای بیرون از اتاق مذاکره

کاهش وابستگی بازار جهانی نفت به تنگه هرمز تا سال ۲۰۳۵ (۱)

- آژانس بین‌المللی انرژی در روز پنج‌شنبه ۱۹ نوامبر ۲۰۲۶ گزارش سالانه چشم‌انداز انرژی جهان (World Energy Outlook 2026) را منتشر کرد.
- یکی از محورهای این گزارش، بررسی راهکارهای کاهش وابستگی بازار جهانی انرژی به تنگه هرمز در پی بحران انرژی سال ۲۰۲۶ است.
- توسعه مسیرهای جایگزین انتقال نفت:
  - بر اساس سناریوی سیاست‌های اعلام‌شده (STEPS)، حجم نفت عبوری از تنگه هرمز در سال ۲۰۳۵ همچنان حدود ۲۰ میلیون بشکه در روز خواهد بود.
  - در حال حاضر، حدود ۸ میلیون بشکه در روز ظرفیت انتقال نفت از مسیرهای جایگزین تنگه هرمز وجود دارد.
  - با تکمیل پروژه‌های در دست ساخت و اجرای طرح‌های پیشنهادی، این ظرفیت می‌تواند به حدود ۱۴.۵ میلیون بشکه در روز برسد و جریان نفت از تنگه هرمز را به حدود ۸ میلیون بشکه در روز کاهش دهد.
  - هزینه توسعه این زیرساخت‌ها حدود ۴۰ میلیارد دلار برآورد شده است. با این حال، مسیرهای جایگزین، به‌ویژه مسیرهای منتهی به دریای سرخ، همچنان در معرض ریسک‌های امنیتی و اختلال در تردد از تنگه باب‌المندب قرار دارند.

کاهش وابستگی بازار جهانی نفت به تنگه هرمز تا سال ۲۰۳۵ (۲)

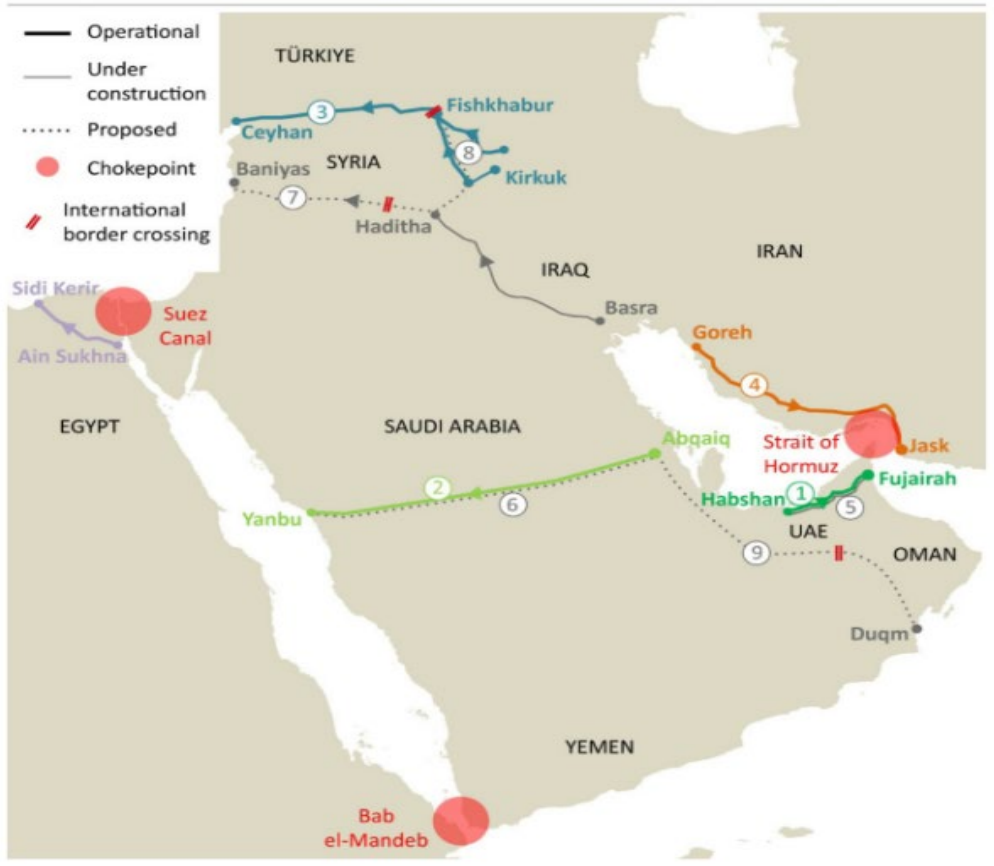
Table 5.3 ▷ **Crude oil pipeline capacity and flows bypassing the Strait of Hormuz in the STEPS and the LHC, 2025-2035**

			Capacity (mb/d)		Bypass flows (mb/d)			
	Name	Full route	Nameplate	Export	2025	2026 peak	2035 STEPS	2035 LHC
	Operational							
1	Abu Dhabi Crude Oil Pipeline (ADCOP)	Habshan-Fujairah	1.5	1.8	1.0	1.8	1.0	1.8
2	Petroline (Saudi Arabia East-West)	Abqaiq-Yanbu	5.3*	5.0	0.8	4.6	0.8	5.0
3	Iraq-Türkiye Crude Pipeline (ITP)	Kirkuk-Ceyhan	1.6	0.7	0.2	0.4	0.2	0.7
4	Goreh-Jask Crude Oil Pipeline	Goreh-Jask	1	0.3	0	0	0	0.3
	Total		**9.4**	**7.8**	**2.0**	**6.8**	**2.0**	**7.8**
	Under construction							
5	Abu Dhabi pipeline (West-East 1)	Habshan-Fujairah	1.8	1.8			1.0	1.8
	Total		**1.8**	**1.8**			**1.0**	**1.8**
	Proposed							
6	Petroline expansion	Abqaiq-Yanbu	3.0	3.0				3.0
7	Haditha-Baniyas oil pipeline**	Basra-Baniyas	1.0	1.0				1.0
8	Haditha-Fishkhabur oil pipeline**	Basra-Ceyhan	1.0	1.0				1.0
9	Abqaiq-Duqm oil pipeline	Abqaiq-Duqm	n.a.	n.a.				
	Total		**5.0**	**5.0**				**5.0**

*5.0 mb/d capacity for crude oil and 0.3 mb/d for natural gas liquids (NGLs).

**These pipelines connect to the Basra-Haditha oil pipeline, which is currently under construction. The Haditha-Fishkhabur pipeline also connects to the existing ITP (3).

Figure 5.21 ▷ **Existing and proposed infrastructure bypassing the Strait of Hormuz**

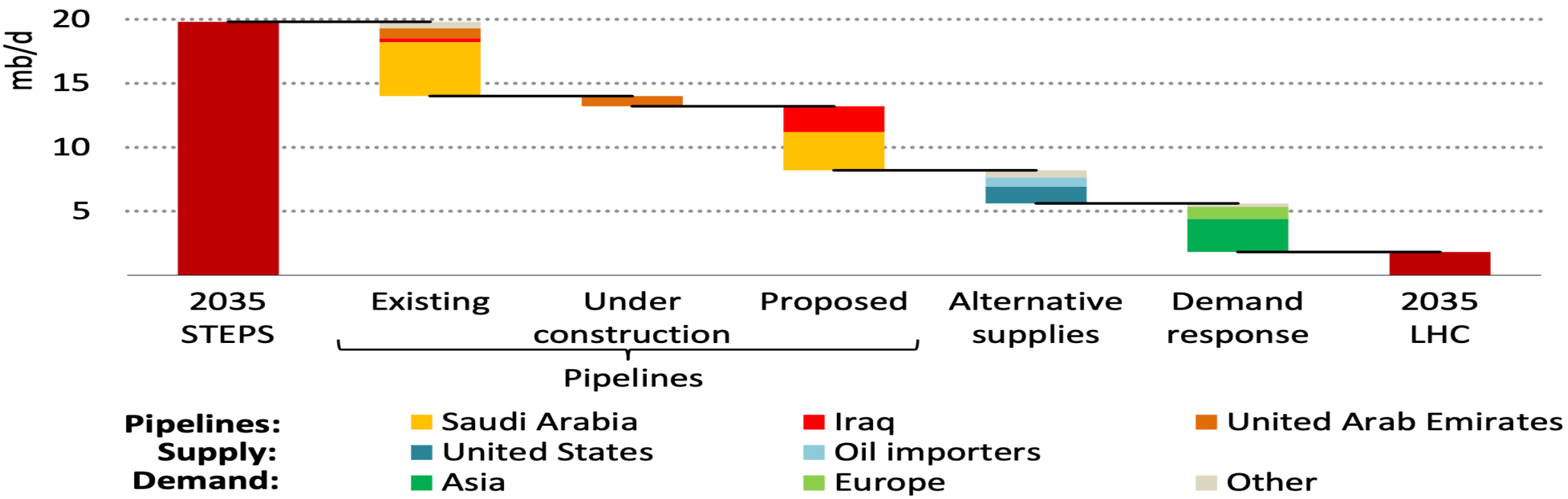
Around 8 mb/d of capacity can currently bypass the Strait of Hormuz; a further 2 mb/d of projects are under construction, and another 5 mb/d have been proposed

کاهش وابستگی بازار جهانی نفت به تنگه هرمز تا سال ۲۰۳۵ (۳)

- بازآرایی عرضه و تقاضای جهانی نفت
  - در سناریوی کاهش وابستگی به هرمز، کاهش تقاضای کشورهای واردکننده خالص نفت به میزان ۴ میلیون بشکه در روز، افزایش ۰.۷ میلیون بشکه‌ای تولید داخلی این کشورها و اضافه شدن ۱.۹ میلیون بشکه در روز به عرضه تولیدکنندگان خارج از غرب آسیا پیش‌بینی شده است.
  - ایالات متحده، کانادا، ونزوئلا و مکزیک از مهم‌ترین گزینه‌های تأمین این عرضه اضافی در بازار نفت هستند.
  - لازم به ذکر است که مطابق این گزارش تحقق این سناریو به سرمایه‌گذاری سالانه بیش از ۲۰۰ میلیارد دلار در بخش عرضه نفت طی سال‌های ۲۰۲۵ تا ۲۰۳۵ نیاز خواهد داشت.
- در مجموع، در صورت تحقق هم‌زمان این اقدامات، حجم نفت عبوری از تنگه هرمز در سال ۲۰۳۵ می‌تواند از ۲۰ میلیون بشکه در روز در سناریوی STEPS به حدود ۲ میلیون بشکه در روز کاهش یابد.
- آژانس تأکید می‌کند که کاهش وابستگی به تنگه هرمز لزوماً به معنای کاهش وابستگی به خاورمیانه به‌عنوان یک منطقه تولیدکننده و صادرکننده نفت نیست و این منطقه همچنان اهمیت راهبردی خود را در بازار جهانی نفت حفظ خواهد کرد.

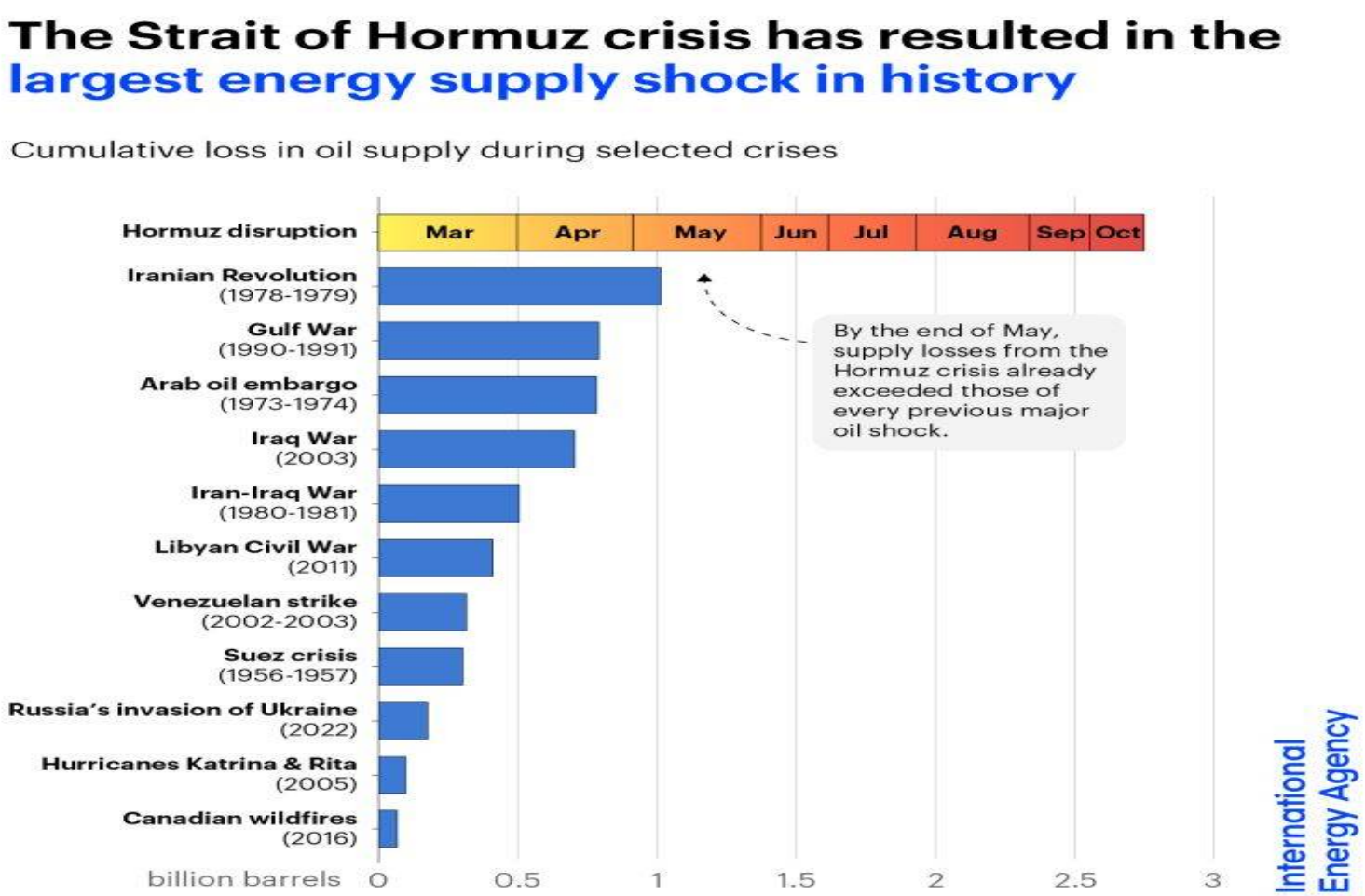
کاهش وابستگی بازار جهانی نفت به تنگه هرمز تا سال ۲۰۳۵ (۴)

Figure 5.22 ▷ Differences in oil flows through the Strait of Hormuz in the STEPS and the LHC, 2035

IEA. CC BY 4.0.

پسابحران هرمز؛ بازآرایی نقشه امنیت انرژی (۱)

- فاتح بیرول، رئیس آژانس بین‌المللی انرژی، هشدار داده است که بحران تنگه هرمز شوکی عظیم به نظام انرژی جهان وارد کرده که از نظر ابعاد و شدت، بحران‌های پیشین را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد و هرچه طولانی‌تر شود، پیامدهای ساختاری آن عمیق‌تر خواهد شد.
- در کوتاه‌مدت، بازیابی تدریجی صادرات خلیج فارس موجب شده هزینه حمل نفت با ابرنفتکش‌ها از دریای عمان به چین بیش از ۶۰ درصد کاهش یابد و بازار نفت برای نخستین بار از آغاز جنگ با مازاد عرضه ماهانه روبه‌رو شود.
- اما پایین ماندن ذخایر در خشکی در کف ده سال اخیر نشان می‌دهد این آرامش همچنان شکننده است.

پسابحران هرمز؛ بازآرایی نقشه امنیت انرژی (۲)

- به باور آژانس بین‌المللی انرژی، بحران کنونی الگوهای تجارت جهانی انرژی را به‌طور اساسی دگرگون کرده است؛ به طوری که با تداوم اختلالات و تلاش برای تنوع‌بخشی، نیاز به انتقال نفت از تنگه هرمز می‌تواند به‌طور چشمگیری کاهش یابد، هرچند صادرات خاورمیانه همچنان نقشی حیاتی در امنیت انرژی جهان خواهد داشت.
- رفتار کنونی بازیگران اصلی بازار نیز نشان می‌دهد که نه تولیدکنندگان منطقه و نه مصرف‌کنندگان بزرگ، تداوم آرامش فعلی را تضمین‌شده نمی‌دانند و همگی در حال واکسینه کردن خود در برابر ریسک‌های ژئوپلیتیکی هستند.
- در جبهه تولیدکنندگان خاورمیانه، شرکت ملی نفت ابوظبی در آستانه تکمیل دومین خط لوله نفت خام خود تا ماه ژانویه است؛ پروژه‌ای که ظرفیت انتقال خط لوله امارات را دو برابر کرده و اتکای صادرات آن به تنگه هرمز را به‌طور ساختاری کاهش می‌دهد.
- در جبهه مصرف‌کنندگان، ژاپن پیشنهاد تأسیس (نسخه آسیایی آژانس بین‌المللی انرژی) را مطرح کرده است تا کشورهای منطقه بتوانند ذخایر استراتژیک نفت خود را به‌صورت هماهنگ در برابر شوک‌های عرضه مدیریت کنند.
- هم‌زمان در نیمکره غربی، ایالات متحده در حال تثبیت جایگاه خود به‌عنوان لنگرگاه امن عرضه است؛ قرارداد ۵ میلیارد دلاری غول شیل آمریکا (Diamondback Energy) برای گسترش فعالیت در حوضه پرمین تگزاس، در کنار مدیریت بیش از ۱۲ میلیارد دلار از درآمدهای نفت و گاز ونزوئلا توسط وزارت خزانه‌داری آمریکا، نشان‌دهنده تسلط واشنگتن بر تولید داخلی و جریان مالی نفت آمریکای جنوبی است.

پسا بحران هرمز؛ بازآرایی نقشه امنیت انرژی (۳)

- در بازار گاز طبیعی مایع‌شده (LNG) نیز، بر اساس گزارش چشم‌انداز انرژی جهان ۲۰۲۶، دو نیروی متضاد فعال است:
  - از یک‌سو ظرفیت عظیمی از پروژه‌های صادراتی در دست احداث است
  - از سوی دیگر، برخی مصرف‌کنندگان اصلی در آسیا و جهان در حال بازنگری در نقش واردات گاز در سیاست‌های انرژی خود هستند.
- صرف‌نظر از مسیر آینده، رشد جمعیت، افزایش درآمدها (به‌ویژه در اقتصادهای نوظهور) و گرمایش زمین که نیاز ساختمان‌ها به سرمایش را از گرمایش پیشی می‌اندازد ، تقاضای جهانی انرژی را افزایش خواهد داد؛ از این رو دولت‌ها به سمت تبدیل استفاده از (منابع داخلی) به یک سیاست بلندمدت حرکت کرده‌اند.
- بحران کنونی، گذار جهان به برقی سازی را تسریع کرده است؛ پیش‌بینی می‌شود سهم برق در مصرف نهایی انرژی جهان از ۲۳ درصد فعلی به حدود ۳۰ درصد تا سال ۲۰۳۵ برسد.
- در این تغییر رویکرد، انرژی‌های تجدیدپذیر (به‌ویژه خورشیدی فتوولتائیک)، انرژی هسته‌ای، و بهبود بهره‌وری بیشترین بهره را خواهند برد؛ هرچند استفاده از سوخت‌های فسیلی داخلی مانند زغال‌سنگ نیز ممکن است در برخی بازارهای آسیایی افزایش یابد.
- در نهایت باید به این اذعان داشت که بحران هرمز موجب هم‌راستایی بی‌سابقه اهداف امنیت انرژی و گذار انرژی شده است؛ با این حال، نگرانی‌های امنیتی به‌تنهایی برای پر کردن شکاف موجود کافی نخواهد بود.

راه‌های ارتباطی با مجموعه جهان انرژی

ایمیل: maleki@sharif.edu

کانال بله و تلگرام و لینکدین: @JahanEnergySharif

سایت: https://sharif.ir/~maleki/generic.html

همکاران این شماره: آریا کیا، امیرمهدی مهری، رادمهر ملکی، امیرعلی حسن‌زاده، و عباس ملکی

